

ԿՐՈՆԱԿԱՆ

ԱՐՏԱՔՍՄԱՆ ԿԻՐԱԿԻ

«Ձի որպէս անհնազանդութեամբ միոյն մարդոյ՝ մեղաւորք
բազում եղեն, նոյնպէս եւ հնազանդութեամբ միոյն՝ արդարք
բազումք եղիցին»: (Հռովմայեցիս Ե:19)

Վայրկեանի մը համար թեւ տուէ՛ք
ձեր երեւակայութեան, եւ ձեր միտքերուն
մէջ ստեղծեցէ՛ք ա՛յն դրախտը զոր պիտի
ուզէիք տեսնել: Գեղեցիկ ու ջինջ կապոյտ
երկինք մը, փարթամ կանաչութեամբ
ծածկուած բարձրաբերձ լեռներ, առանց
ձիւնի, հանելի գարնանային օդ, ճոխ
բուսականութիւն ու մարդահասակ սէզ,
ծառեր եւ երփներանգ ծաղիկներ, գուլալ
եւ քաղցր վազող ջուրեր, գունագեղ ու
քաղցրածայն թռչուններ, մինչ անդին
գառնուկն ու առիւծը իրար հետ անմեղ
խաղի բռնուած, եւ վերջապէս քիչ մը
հեռուն՝ մեր նախահայրն ու նախամայրը
ձեռք-ձեռքի տուած անհոգ ու զուարթ
կ'ուսումնասիրեն բնութիւնն ու կը
սքանչանան Աստուծոյ իրենց
յատկացուցած այդ բնակավայրին վրայ:
Մօտաւորապէս այս պիտի ըլլար իմ
տեսնել ուզած դրախտս, անշուշտ երբ
այդ օրը հասնի, եւ եթէ Հայր Աստուած
գիս արժանացնէ ատոր տեսութեան:

Ու այդ տեսարանին
յափշտակութեանը մէջ, յանկարծ, մեր
նախամայրը՝ Եւա, վայրկեանի մը համար
առանձին ձգելով իր կողակիցը՝ Ադամը,
կը մօտենայ գեղեցիկ եւ պտղատու
ծառի մը, որ գիտութեան ծառն էր - եւ
որուն մօտենալն անգամ արգիլուած էր
- ու կախարդուած անոր տեսէն ու
բոյրէն, կը փրցնէ հատ մը անոր պտուղէն
եւ ուտելով կը մօտենայ Ադամի ու
մնացածը կու տայ անոր, որ իր կարգին
հազիւ համտեսած դրախտային այդ
պտուղը, երկուքն ալ միաժամանակ կ'ան-
դրադառնան որ սխալ մը գործած են, եւ
կը փորձեն պահուրտիլ: Հայր Աստուած

գիտնալով թէ Նախաստեղծը դէմ գացած
էր իր պատուէրին, հարց կու տայ անոնց
թէ ինչո՞ւ զանցառու եղած էին իր
հրամանին, որուն Ադամի պատասխանը
կ'ըլլայ.

- Մարդ ենք, սխալեցանք:

Եւ այդ օրուրնէ ասդին, բոլոր
անոնք՝ որոնք սխալ մը կամ յանցանք մը
գործած են, իրենց չմեղանքի եւ
ինքնապաշտպանութեան վերջին բառերը
եղած են, «Մարդ ենք, սխալեցանք»: Այլեւս
ընթացիկ դարձած բառեր, որոնցմով կը
փորձենք մենք զմեզ արդարացնել, պարտկելու համար մեր
թերացումները, մոռացկոտութիւնը,
անհոգութիւնը եւ կամ անպատաստ
գտնուիլը կեանքի անակնկալներուն դէմ,
բառեր՝ որոնք մէկ կողմէն
խոստովանութիւն մըն են թէ մենք միշտ
հակամէտ ենք սխալելու, սայթափելու,
մեղանչելու, սխալ հաշուարկումներ
ընելու, ու միւս կողմէն ալ ընդունելու
մեր անկատարելիութիւնը: Բայց եւ
այնպէս, այդ միեւնոյն բառերը կարելի
է առնել իբր խոստում մը, որ մենք միշտ
պիտի գտնուինք նոյն սխալները կրկնելու
տրամադրութեան մէջ «վերջապէս՝ չէ՞
որ, «Մենք մարդ ենք եւ սխալական...»:

Բայց եթէ պատահի որ մենք
վիրաւորենք իրար, մեր ընտանիքի
անդամներէն կամ սիրելիներէն մին, եւ
որոշենք անդրադառնալ մեր սխալին, եւ
կամ երբ մենք զմեզ հեռացնենք մեր
Արարիչէն եւ կամ անողոքաբար փնաց-
նենք իր ստեղծագործութիւնը, արդեօք
պարզ ու անհոգ ձեւով ըսուած, «Մարդ
ենք եւ սխալեցանք» խօսքը, բաւարար

արդարացում պիտի նկատուի⁶։ Մեր ընտրութիւնները հեռու պիտի ըլլա՞ն ճշգրտութենէ եւ մեր արարքները ենթակայ կասկածի մեր յետին նպատակի մասին։ Ուրեմն այդպէսով մենք պիտի ակնկալենք որ մեղքն ու Աստուծմէ հեռանալը այլեւս անբաժան մէկ մասնիկը կը կազմեն մեր կեանքերուն, քանի որ «Մարդ ենք ու սխալական», եւ ուրեմն... պիտի չհասնինք կատարելութեան։ Եւ ի վերջոյ ինչպէ՞ս պիտի կարենանք ուրիշներու վստահութիւնը ունենալ մեր անձին եւ իրար հանդէպ, երբ անոնք գիտեն թէ մենք «սովորական մահկանացուներ ենք» եւ հետեւաբար... «սխալական»։

Անկասկած ձեւ մը կայ վստահելու մենք մեզի ու նաեւ իրարու, սակայն ո՛չ անպայմանօրէն որովհետեւ մարդկային են մեր արարքները։ Մենք լոկ արարածներ չենք, այլ մեր Փրկչին՝ Յիսուս Քրիստոսի միջոցաւ մաս կը կազմենք երկնաւոր Հօր աստուածային կեանքին ու ընտանիքին, որովհետեւ Աստուածաշունչը յստակ կերպով կ'ըսէ թէ Աստուած Մարդը ստեղծեց իր պատկերին համաձայն, սակայն Մարդը ի՞նք էր որ եղծանեց այդ պատկերը, շնորհիւ իրեն տրուած ինքնիշխանութեան եւ ազատ կամքին, ընտրելու քարին կամ չարը։

Այսու ամենայնիւ Մեծ Պահոց Բ կիրակին կու գայ մեզի անգամ մը եւս յիշեցնելու Ադամի եւ Եւայի անհնազանդութեան պատմութիւնը, թէ ինչպէս անոնք փորձութեան ենթարկուեցան օձին կողմէ, ճաշակելով Բարիի ու Չարի Գիտութեան Ծառին պտուղէն, որովհետեւ անոնք ուզեցին աստուածանալ, քանի որ Մարդը բնութեամբ միշտ ձգտած է ու տակաւին պիտի ձգտի հասնիլ կատարելիութեան։ Իրենց գերմարդ, կէս-աստուածներ դառնալու այդ ճիգին մէջ, մեր նախածնողները

ինքզինքնին խզեցին իրենց Ստեղծիչին կամքէն, եւ հետեւաբար այդ անջատումով կորսնցուցին մասնիկ մը իրենց նկարագրի անուշութենէն եւ գեղեցկութենէն։

Իրենց գերմարդ դառնալու ճախող փորձով՝ Ադամ եւ Եւա կարեւոր մասնիկ մը կորսնցուցին նաեւ իրենց իսկ մարդկայնութենէն, որովհետեւ մենք կատարեալ կ'ըլլանք ա՛յն ատեն միայն, երբ ամբողջական եւ կատարեալ յարաբերութեան մէջ ենք Աստուծոյ հետ, եւ ո՛չ թէ երբ ուզենք դառնալ մենք մեր աստուածները, խզելով մեր կապերը նախ՝ մեր Արարչին, եւ ապա իրար հետ։ Ադամի եւ Եւայի պատմութեան մէջ, Արգիշեալ Ծառի պտուղը ճաշակելէ ետք անոնք անդրադարձան թէ մերկ էին, հետեւաբար անմիջապէս փորձեցին ինքզինքնին ծածկել. անոնք հիմա գերմարդ, կիսաստուածներ դառնալու իրենց գերագոյն ճիգին մէջ ոչ միայն ինքզինքնին խզած էին Աստուծմէ, այլ նոյնիսկ բաժնուած էին իրարմէ։ Մեղքը իր հետ աշխարհի ու մարդկութեան բերաւ նոր սահմանում մը, մենք դարձանք սովորական մարդ արարածներ, որովհետեւ մենք զմեզ հեռացուցինք Անկէ՝ որ ստեղծեց ու կեանքի կոչեց մեզ, մենք արտաքինեցինք մենք զմեզ Անոր սէրէն՝ որ սիրեց մեզ։

Մենք՝ «Սխալական, մարդարարածներ ենք» խօսքի ընտրութեամբ, կարծէք ձեռով մը խուսափած կ'ըլլանք Աստուծոյ մեզի տուած շնորհներն ու տաղանդները օգտագործելէ, ո՛չ միայն յօգուտ ուրիշներու՝ այլ նոյնիսկ մեզի համար։ Երբեմն, մենք մեզ արդարացնելու համար, մեր մարդկայնութիւնը կը պատրուակենք, երբ քարկութեան կամ անտրամադիր մէկ պահուն վշտացուցած ենք սիրելի մը, եւ լոկ հպարտութեան պատճառով կը յամառինք անդրադառնալ մեր սխալին, միշտ կը կրկնենք նոյն

յանկերգը ըսելով, «Մարդ ենք, կը սխալին»:

Մատթեոսի Աւետարանին մէջ, Քրիստոս կը յայտնէ իր մարդկային բնութիւնը, որուն կ'ուզէ մեզմէ իւրաքանչիւրը բաժնեկից դարձնել: Ան եւս զանազան փորձութիւններու ենթարկուեցաւ, սակայն ո'չ նման մեր նախածնողներուն. ան թէեւ ապրեցաւ մեղանշող մարդոց հետ, սակայն միշտ մնաց իր Հօրը հնազանդութեանը մէջ. որովհետեւ ան պէտք չուներ դառնալու ինքնիր աստուածը, կամ ուրիշ աստուած մը:

Մենք կրնանք այս աշխարհի վրայ մեր կեանքերը նմանեցնել անապատային ուղեւորութեան մը, նման մեր Փրկչին Քրիստոսի անապատի ֆառասնօրեայ շրջանին, լեցուն մեր իսկ աստուածները դառնալու փորձութիւններով: Ամէն կողմէն կը լսենք տեսականոր կանչեր, որոնք մեզ կը հրաւիրեն տէրը դառնալու մեր կեանքերուն, եւ տիրապետելու մեզ շրջապատող աշխարհին: Սակայն այս ընելով՝ մենք վտանգած կ'ըլլանք ո'չ միայն մեր յարաբերութիւնը նախ՝ Արարչութեան հետ, ապա իրար հետ եւ ի վերջոյ մենք մեզի հետ, այլ առաջին հերթին մենք գլխաւորաբար վտանգած կ'ըլլանք մեր մարդկայնութիւնը: Մենք կատարեալ մարդեր կրնանք դառնալ այն ատեն միայն՝ երբ ներքնապէս կ'ընդունինք թէ մեզմէ իւրաքանչիւրը իր մէջ ունի նաեւ Աստուծոյ նմանութիւնը:

Յառաջիկայ օրերու եւ շաբաթներու ընթացքին, հաւանաբար մեր ֆիզիքական ապահովութեան եւ կարիքներու կողքին, կարիքը զգանք նաեւ շատ մը այլ բաներու, սակայն իւրաքանչիւր Քրիստոնեայի առաջնահերթ պարտականութիւնը պէտք է ըլլայ ապահովել Աստուծային Սէրը, ու զայն դարձնել նպատակակէտը կեանքին: Մեր

գլխաւոր մտահոգութիւնը պէտք է ըլլայ մենք մեզի ներշնչել այն զգացումը թէ Հայր Աստուծոյ հետ բնաւ պիտի չզգանք կեանքի մեկնութեան կսկիծը: Մենք պարտինք մտահոգուիլ միայն թէ ի՞նչպէս պիտի կարենանք մենք մեզի ներշնչել վստահութեան այն ջերմացնող զգացումը, որ մեր կողմէն մեզ իսկ Աստուած մեզ առանձին չձգեր: Ոմանց համար գալիք օրերը կրնան շատ ապահովութիւն չներշնչել, սակայն եթէ ֆաշութիւնը ունենանք իբր Աստուծոյ զաւակները աղօթելու, եւ մեր բառերուն եւ մտածումներուն ընդմէջէն մենք զմեզ նուիրելու մեր երկնաւոր Հօր, այն ատեն մեզի կը տրուի այդ անբացատրելի ներքին ոյժն ու ֆաշութիւնը դիմագրաւելու ամէն տեսակի դժուարութիւնները:

Այնպէս ինչպէս մեղաւոր մարդու մը՝ Ադամի, անհնազանդութեան պատճառով մեղաւորներու թիւը շատցաւ, նոյնպէս ալ մէկ անձի հնազանդութեան՝ Քրիստոսի շնորհիւ, արդարեւ պիտի բազմանան, կ'ըսէ Պօղոս Առաքեալ՝ Հռոմէացիներուն ուղղած իր նամակին մէջ: Եւ ահա նիշդ այս հնազանդութեան ոգիին պէտք ունինք Մեծ Պահոց Քառասնօրեայ մեր այս ուղեւորութեան շրջանին, որպէս զի փոխանակ մեր, բերութիւններն ու սխալները վերագրելու մարդկային մեր տկար բնութեան, այլ զօրացած Քրիստոսի օրինակով՝ դառնանք արժանի զաւակները Հայր Աստուծոյ, որուն պատկերին համաձայն ստեղծուած ենք, եւ այդպէսով կարենանք Աւետարանի Մաքսաւորին նման արդարացած ու սրբուած սիրտերով դիմաւորելու Զատկական արշալոյսն ու հրեշտակին, «Զէ աստ, այլ յարեալ» միտքարող աւետիսը:

ՆՈՒՐԶԱՆ ԱՐՔ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ